

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra křesťanské sociální práce

Charitativní a sociální práce

Věra Zapletalová

*Příprava akreditace dobrovolnického programu
Centra pro rodinu Ráj*

Bakalářská práce

vedoucí práce: Ing. Ester Danihelková

2015

Prohlašuji, že jsem Bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příložené bibliografii.

Dne 23. 3. 2015

Podpis.....

Děkuji všem, kteří mi pomohli při tvorbě Bakalářské práce a ráda bych vyjádřila upřímné poděkování Ing. Ester Danihelkové, za odborné vedení a cenné připomínky ke zpracování práce.

Obsah

Úvod	2
TEORETICKÁ ČÁST	3
1. Dobrovolnictví	4
1.1. Kdo je dobrovolník	5
1.2. Komunitní dobrovolnictví.....	6
2. Profesionalizace dobrovolnictví.....	8
2.1. Dobrovolnictví po roce 1989	9
2.2. Zákon o dobrovolnické službě.....	10
2.3. Evropský rok dobrovolnictví	13
3. Občanská společnost	14
3.1. Role neziskových organizací ve společnosti.....	15
3.2. Role neziskových organizací v poskytování služeb pro rodiny.....	16
4. Akreditace dobrovolnického programu.....	17
PRAKTICKÁ ČÁST	20
5. Metodika práce.....	21
6. Případová studie	22
6.1. Historie vzniku Centra pro rodinu Ráj.....	22
6.2. O organizaci Centrum pro rodinu Ráj.....	23
6.3. Činnost Centra pro rodinu Ráj	25
6.4. Dobrovolníci v Ráji	25
7. Zmapování potřeb a plánování dobrovolnického programu	26
8. Projekt realizace	28
Závěr	34
Seznam použitých zdrojů:	36
Seznam příloh:	38

Úvod

Svět neziskových organizací se týká všech otázek každodenního života společnosti, měst a obcí, komunit a rodin. Centrum pro rodinu Ráj je nezisková organizace, jejímž cílem je připravovat během celého roku kvalitní volnočasové programy pro rodiny, mládež, seniory. Nabízet poradenství, kurzy a přednášky napomáhající fungování zdravých vztahů v rodinách. Tohoto cíle není možné dosáhnout bez pomoci dobrovolníků. Dobrovolnictví je důležitým činitelem sociální soudržnosti, ale také zdrojem bohatství komunit, kvality života, vytváření a uchování znalostí a dovedností, prevence negativních jevů. Podle Friče má dobrovolnictví velký význam při utváření komunity. Komunita označuje společenství lidí spojené určitými sociálními a emocionálními vazbami. Komunitní organizace přispívá ke zlepšování společenského života a posilování soudržnosti mezi lidmi. (Frič, Vávra, 2012, s. 11) O dobrovolnictví bylo hodně popsáno, já se ve své bakalářské práci zabývám konkrétní neziskovou organizací. V centru pro rodinu Ráj jsem dva roky aktivně pracovala jako dobrovolný spolupracovník, tato práce mě velmi naplňovala, ale mám pocit, že dobrovolnictví zde potřebuje nový impuls pro svůj rozvoj. Organizace vznikla na bázi dobrovolnictví a funguje již 8 let, v oblasti péče o dobrovolníky má však stále rezervy.

Proto jsem jako cíl své bakalářské práce zvolila návrh akreditace dobrovolnického programu podle zákona č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. Akreditací získá dobrovolnictví v organizaci pevný řád. Cílem akreditace je rozvoj a podpora kvalitních programů pro rodiny za pomoci profesionálně vedených dobrovolníků.

V teoretické části se zaměřím na dobrovolnictví a druhy dobrovolnictví v organizaci podle vzniku, popíši typy dobrovolnictví v organizaci. V následující kapitole se věnuji legislativnímu ukotvení dobrovolnické služby v České republice a zákonu č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. Ve třetí kapitole se pokusím objasnit význam neziskového sektoru v poskytování služeb pro rodiny. Splnění podmínek akreditace napomáhá organizaci ke zkvalitnění práce s dobrovolníky a organizaci má nárok na podporu státu.

Touto prací chci vytvořit podklady pro akreditaci dobrovolnického programu v Centru pro rodinu Ráj a neziskovým organizacím, které o akreditaci uvažují, nabídnout ucelený přehled o postupu a podmínkách akreditace.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Dobrovolnictví

Dobrovolnictví je velmi široký a různorodý fenomén, který prochází napříč celou společností. Lidé si pomáhají od nepaměti, solidarita a vzájemná pomoc tvoří základ existence lidské společnosti. Každý z nás je v životě někdy dobrovolníkem. Těžko se hledá hranice mezi pomocí příbuzným, sousedům, kterým nabídneme pomoc, a dobrovolnou prací pro školu, sportovní klub či místní občanské sdružení. Dobrovolník je člověk, který se ze své vůle rozhodne věnovat čas, znalosti a zkušenosti potřebným lidem nebo činnostem bez nároku na odměnu.

Dobrovolníky se stávají obyčejní, přesto nevšední lidé, kteří se rozhodli věnovat část svého nadšení, energie a času světu, ve kterém žijí. Pomáhají v nejrůznějších oblastech našeho života. Usilují o ochranu přírody, bojují za lidská práva, poskytují pomoc při humanitárních katastrofách nebo pomáhají seniorům v domovech důchodců, dětem v dětských domovech či pacientům v nemocnicích a léčebnách. (Adra 2014, [on line])

Majdúchová vymezuje dobrovolníka jako občana, který svobodně a ne z důvodu morálních závazků či zákonných povinností buduje svůj občanský a osobní život na základech solidarity. Po splnění svých občanských, veřejných a osobních povinností se dobrovolník nezištně dává k dispozici komunitě, přitom staví především na kreativním přístupu k řešení nově vznikajících místních potřeb a na první místo klade pomoc chudým, zanedbaným, slabým a lidem stojícím na okraji společnosti.

Všeobecná deklarace dobrovolnictví definuje dobrovolnictví jako aktivitu, která:

- je založená na osobní motivaci a svobodném rozhodnutí
- je cestou pro aktivní podporování občanské participace a zájmu o komunitní rozvoj
- má formu skupinové aktivity většinou vykonávané v konkrétní organizaci
- zvyšuje lidský potenciál, kvalitu každodenního života a posiluje lidskou solidaritu
- přispívá k tvorbě pracovních příležitostí (Majdúchová, 2009, s. 26)

Na dobrovolnictví není mezi vědci jednotný názor. Je to činnost, která je vykonávána jako pomoc jiným lidem ze svobodné vůle bez nároku na odměnu. Za dobrovolnictví je také považována práce, která je poskytována prostřednictvím organizací – občanských, neziskových. Podle Dekkera a Halmana má dobrovolnictví tři společné prvky. Je nepovinné, neplacené a je ve prospěch druhých (Frič, Pospíšilová, 2012, s. 29)

V praxi se často prolínají dva pojmy dobrovolnictví a to dobrovolnictví vzájemně a veřejně prospěšné. Jako dobrovolnictví vzájemně prospěšné označujeme dobrovolnickou

činnost probíhající v rámci komunity vytvořené v obci. Veřejně prospěšné označujeme dobrovolnictví, kterým se zabývají dobrovolnická centra a neziskové organizace. Největší dobrovolnické centrum u nás je Hestia – národní dobrovolnické centrum. Jejím hlavním posláním je propagace, rozvoj a podpora dobrovolnictví v České republice.

1.1. Kdo je dobrovolník

Význam slova dobrovolník lze najít v zákonu č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. Zde je kladena důležitost na hranici věku dobrovolníka. V § 3 se uvádí:

„Dobrovolníkem může být fyzická osoba

- a) starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky,
- b) starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby v zahraničí, která se na základě svých vlastností, znalostí a dovedností svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu“

Na stránkách neziskové organizace Hestia o. s. se z Kodexu dobrovolníka dočteme, kdo je to dobrovolník:

KODEX DOBROVOLNÍKA

Dobrovolníkem je každý, kdo ze své dobré vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonává činnost ve prospěch jiných lidí.

Dobrovolníkem se může stát v podstatě kdokoliv, protože každý z nás umí něco, co může nabídnout druhým.

Důvodů, proč se lidé stávají dobrovolníky, je velké množství. Dobrovolná činnost jim může přinést pocit užitečnosti, nové zkušenosti, kontakty, nové dovednosti a mnoho dalšího.

V každém případě je důležité, aby činnost dobrovolníka probíhala pod záštitou organizace, která poskytne dobrovolníkovi potřebné zázemí.

Od 1. 1.2003 platí zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. Ten upravuje pouze podmínky pro státem podporované dobrovolnictví, nikoliv podmínky dobrovolné činnosti obecně. Z toho vyplývá, že neexistuje povinnost dobrovolníků či organizací naplňovat podmínky tohoto zákona, pokud nestojí o podporu státu v této oblasti.

(Hestia 2014, [on line])

Ať už se tedy jedná o dobrovolnictví nějakým způsobem organizované nebo o dobrovolnictví laické, občanskou výpomoc Jiří Tošner a Olga Sozanská (2002, s. 36) vidí

dobrovolníka jako nositele procesu změny ve společnosti a uvádějí: „jeho tvořivá energie je silou, která pomáhá hledat a otvírat zdroje a možnosti nových řešení. Tím se stává mostem v procesu spolupráce mezi státem, komerčním sektorem a sektorem neziskových organizací.“

Pojmy dobrovolná činnost a dobrovolnická služba vymezují Tošner a Sozanská takto: „dobrovolnická činnost je aktivita spojená s organizací dobrovolnictví, kdežto dobrovolná služba je vlastní výkon dobrovolné pomoci.“ (Tošner, Sozanská, 2002, s. 37) Dobrovolnickou činnost vymezuje konkrétně zákon č. 198/2002 o dobrovolnické službě.

Dobrovolnictví tedy neznamená jen dobrovolný příspěvek, nebo dobrovolnou práci, ale jakýkoliv prvek v neziskové organizaci, který se zakládá na dobrovolnosti. (Frič, Goulli, 2001, s. 12).

1.2. Komunitní dobrovolnictví

Dobrovolníci v neziskové organizaci vytvářejí komunitu. V komunitě si lidé důvěřují. Komunita občanů, sousedů či přátel představuje přirozené prostředí pro jejich dobrovolnou účast na řešení sociálních problémů. Komunita v sobě obsahuje zásoby vzácných lidských zdrojů, které často při zvládnání problémů chybí. (Frič, Vávra, 2012, s.31) Na jedné straně můžeme nalézt malé místně zaměřené neziskové organizace, na druhé velké instituce národního a mezinárodního významu. Velká část neziskových organizací spolupracuje s orgány veřejné správy, ale jiné si udržují silnou tradici v plné nezávislosti na veřejné správě. (Čepelka, 2003, s. 18). Neziskové organizace jsou charakterizovány pěti společnými rysy: jsou **institucionalizované**, což znamená, že se od neformálních seskupení odlišují určitým stupněm formální organizace, mají **soukromou povahu**, **nerozdělují zisk** – účel jejich existence je jiný než, dosahovat zisku pro jejich členy nebo majitele, jsou **samosprávné**, nezávislé na státu a dalších orgánech veřejné správy, mají vlastní pravidla, kterými se řídí, jsou **dobrovolné** (Čepelka, 2003, s. 19). Dobrovolnictví je významný prvek neziskových organizací.

Musíme si uvědomit, že dobrovolnictví má určitá pravidla a je třeba zmínit, co se za komunitní dobrovolnictví nepovažuje: činnosti spojené s trávením volného času, neplacená práce pro vlastní organizaci, svépomocné aktivity členů organizace, sport, rekreace a kultura členů organizace. Nyní to tedy shrneme a uděláme obecný závěr o tom co je to komunitní dobrovolnictví.

Za komunitní dobrovolnictví lze považovat organizovanou i neorganizovanou pomoc jiným lidem mimo rodinu vykonávanou ze svobodné vůle a bez nároku na odměnu. Komunitní dobrovolnictví podle Pennera je „dlouhodobé, plánované, prosociální chování, odehrávající se v organizačním prostředí, z něhož mají prospěch cizí lidé. Podmínky dlouhodobosti a plánovitosti by měly z okruhu dobrovolnictví vyřadit spontánní okamžitou pomoc. Z komunitního pohledu je však takováto pomoc jedním ze stavebních kamenů komunity.“ (Penner in Frič, 2012, s. 28).

Podle dobrovolnictví z hlediska cesty, kterou se ubírá, rozlišujeme dobrovolnictví vznikající „zdola nahoru“ začíná neformální skupinou přátel, která se zabývá společnou činností a postupně zraje k neformální strukturované skupině, až založí registrovanou neziskovou organizaci. Většina funkčních a potřebných občanských sdružení, účelových zařízení církví či obecně prospěšných společností takto po roce 1989 vznikala. Počáteční obtíže pomáhá překonávat spontánní nadšení všech zúčastněných. Většina takto založených skupin dnes funguje jako velmi potřebná součást neziskového sektoru. Dobrovolnictví vznikající „zvenčí dovnitř“, v tomto případě již vzniklá strukturované organizace, např. domovy seniorů, nemocnice a školy, oslovují a hledají dobrovolníky pro další spolupráci. (Tošner, Sozanská, 2002, s. 38)

V této kapitole dále popíšeme typy dobrovolné činnosti v organizaci. Z hlediska organizovanosti či neorganizovanosti dobrovolníků, kteří činnost vykonávají, rozdělujeme dobrovolnictví v komunitní organizaci do tří kategorií:

Neformální komunitní dobrovolnictví

Jeden člen komunity poskytuje jinému členovi nebo členům mimo okruh vlastní rodiny dobrovolnou formálně neorganizovanou neplacenou činnost. Tuto činnost nestimuluje ani nezprostředkovává žádná organizace. Jde o pomoc, kterou iniciuje jednotlivec. Může vzniknout jako reakce na konkrétní situaci, nebo je to systematická činnost závislá na dobré vůli člena komunity. Do této kategorie komunitních aktivit můžeme zařadit především sousedskou či občanskou výpomoc a pro tuto práci je důležité, že se neformální komunitní dobrovolnictví formou přípravy a účasti na místních společenských akcích, udržováním místních tradic a rituálů podílí na podpoře a udržování společenského života komunity. (Frič, Vávra, 2012, s. 20)

Formální komunitní dobrovolnictví

Formální dobrovolnictví nazýváme někdy jako organizované. Tato činnost je vykonávána v rámci nějaké komunitní organizace. Je to dobrovolná a neplacená činnost členů lokální komunity. Která má za cíl prospěch komunity jako celku. Mezi oblastí působení organizované komunitní dobrovolné činnosti patří poskytování služeb např. sociálních, vzdělávacích, kulturních, zábava tj. podpora sportu a zájmových činností a nakonec podpora víry a náboženství. Formální dobrovolníci poskytují svoji pomoc vždy jako členové komunitně založených organizací. Jedná se převážně o neziskové organizace - občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace. Pro tyto organizace je typická lokální příslušnost, autonomie, amatérský přístup a silná závislost na dobrovolnické aktivitě svých členů. (Frič, Vávra, 2012, s. 20)

Virtuální komunitní dobrovolnictví

Virtuální dobrovolnictví je pojem známý a rozšířený především v rozvinutých zemích, ale s postupující oblibou a působností internetu jistě najde svoje místo i v našich zeměpisných šířkách. Jedná se o dobrovolnou práci poskytovanou prostřednictvím internetu, zejména v oblasti tvorby webových stránek, digitalizace textů, výzkum, fundraising, moderování online diskusí, úpravy fotografií a videí a další, ve prospěch jiných členů resp. komunity jako celku. „Dobrovolníci tak nemusí ani opustit židli, na které sedí, aby pomohli neziskovým organizacím, které by si jinak podobnou službu nemohly dovolit. Virtuální neboli on-line dobrovolnictví odsouvá však stranou jeden z tradičních rysů dobrovolnictví- interakci tváří v tvář.“ (Frič, Pospíšilová, 2001, s. 100).

Velká výhoda virtuálního dobrovolnictví spočívá v pomoci organizacím v rámci virtuálního programu rozšiřovat rozsah i dosah služeb na dálku. Tyto virtuální aktivity mohou probíhat organizovaně i neorganizovaně. Virtuální dobrovolnictví je zcela jistě považováno za nový trend v oblasti dobrovolnictví, neboť díky své flexibilitě a dostupnosti poskytuje dobré příležitosti pro handicapované či jinak znevýhodněné občany, kteří se chtějí, a touto formou mohou, podílet na životě komunity.(Frič, Vávra 2012, s.21)

2. Profesionalizace dobrovolnictví

Dobrovolnictví nebylo v 90. letech minulého století zakotveno v žádném obecně platném právním dokumentu ČR. Od roku 2000 se situace postupně mění. Dobrovolníci se objevují v zákoně č. 359/1999 Sb., v platném znění, o sociálně-právní ochraně dětí, kde jsou již vymezeny některé jejich povinnosti. Jedná se o případy, kdy dobrovolníci působí v

rámci zařízení sociálně-právní ochrany. V roce 2003, jako důležitá součást postupně se rozvíjejícího managementu dobrovolnictví, vstoupil v platnost zákon č. 198/2002 Sb., který je prvním právním předpisem upravujícím statut dobrovolníka v České republice a důležitým mezníkem v oblasti dobrovolnictví. V tomto zákoně jsou uvedeny náležitosti smluv mezi vysílající organizací a dobrovolníkem a mezi vysílající organizací a přijímající organizací. Dále jsou zde uvedeny možné oblasti dobrovolnické služby a její časové ohraničení. Rozsáhlejší organizované pokusy o systematické zavádění dobrovolnické činnosti v ČR se objevily až ve druhé polovině 90. let minulého století. V tomto případě hovoříme o modelu formálního dobrovolnictví, který zahrnuje dobrovolné aktivity organizované prostřednictvím dobrovolnických center či jiných neziskových organizací realizujících dobrovolnické programy, případně přímo prostřednictvím poskytovatelů služeb. Dobrovolníky vede obvykle profesionál – koordinátor dobrovolníků, který se řídí pravidly managementu dobrovolnictví, specificky upravenými pro konkrétní oblast služeb. Koordinátor dobrovolníků je nová profesní pozice obsahující prvky sociální práce a personalistiky. (Dobrovolník 2014 [on line])

2.1. Dobrovolnictví po roce 1989

Po roce 1989 vzniká nový typ manažerského řízení dobrovolnictví, v němž se rozvíjejí autentické dobrovolnické aktivity na profesionálním základě. Typickým příkladem trendu profesionalizace v oblasti dobrovolnictví je oblast sociální a zdravotní péče. Na základě manažerského modelu řízení jsou dobrovolníci pečlivě vybíráni na základě vstupních pohovorů, vysíláni dobrovolnickými centry, koordinováni specialisty, školeni, trénováni a smluvně vázáni. (Sociální práce/sociální práce 4/2011). V České republice působí neziskové organizace, které se specializují na management dobrovolnictví – dobrovolnická centra. Jsou to obvykle nestátní neziskové organizace poskytující informace a podporu dobrovolnictví ve svém regionu a podporující spolupráci s dalšími neziskovými organizacemi s cílem zapojení co největšího počtu obyvatel do řešení problémů komunity. Pokud se organizace rozhoduje, zda zřídit dobrovolnické centrum a akreditovat dobrovolnický projekt je třeba zvážit na jedné straně míru spontaneity a tvořivosti dobrovolníků a na druhé straně míru pravidel, kterým se dobrovolník musí podřídit, aby jeho činnost byla pro organizaci přínosem (Dobrovolník 2014 [on line]).

Nové trendy v oblasti dobrovolnictví podle Friče nicméně naznačují, že cesta profesionalizace dobrovolnictví nemusí být vždy jednoznačná. Každá organizace si může zvolit dobrovolnictví formální nebo neformální. Profesionální scénář „Vyhledat, proškolit, zasmulovit a pak řídit!“ není dnes pro každého dobrovolníka přitažlivý. Dnešní individuálně orientovaní dobrovolníci vyžadují značnou míru autonomie a svobody ve výkonu svých rolí. Z celkového počtu dobrovolníků je 44% těch, kteří pomáhají a dobrovolně pracují individuálně bez jakéhokoliv organizačního rámce. Dobrovolníci dávají přednost působení v malých organizacích, kde panují neformální vztahy bez nejmenšího náznaku profesionálního managementu. Profesionalizované dobrovolnictví v oblasti sociální práce se zaměřuje na klienty – jednotlivce, rodinu, skupinu, ale ne na komunitu. (Sociální práce/sociální práce 4/2011)

2.2. Zákon o dobrovolnické službě

Navrhovaná akreditace bude probíhat dle zákona č.198/2002 Sb., o dobrovolnické službě. V této kapitole se věnuji legislativnímu rámci tohoto zákona. Pokud není uvedeno jinak, čerpám informace ze zákona o dobrovolnické službě.

Zákon o dobrovolnické službě vznikl jako výsledek práce expertní skupiny v rámci Mezinárodního roku dobrovolníků vyhlášeného OSN v roce 2001. Tento rok nejen v České republice, ale doslova po celém světě připomenul často nenápadnou a přesto v mnoha ohledech nenahraditelnou práci dobrovolníků. Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě byl přijat v dubnu 2002 a nabyl účinnosti 1. ledna 2003. Smyslem zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě je vytvářet co nejpříznivější prostředí pro dobrovolnické aktivity v České republice. Zákonem se řídí organizace akreditované Ministerstvem vnitra v oblasti dobrovolnické služby. Účelem zákona není upravit všechny existující, značně rozmanité formy dobrovolnické služby a případně dalších dobrovolných prací vykonávaných dobrovolníky ve prospěch společnosti a regulovat je, ale vymezit část z nich a s nimi spojit podmínky, za kterých stát bude jejich výkon podporovat. Zákon se nevztahuje na činnosti vykonávané dobrovolníky, upravené zvláštními právními předpisy, například na činnost členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, činnost osob organizovaných v Československém červeném kříži, činnost dobrovolných pracovníků pečovatelské služby. (Ministerstvo vnitra ČR 2014, [on line]). Vztahuje se pouze na organizace, které obdržely akreditace Ministerstva vnitra a na organizace, které využívají akreditované dobrovolníky. Zákon vymezuje podmínky, za kterých je stát ochoten

podporovat dobrovolnickou službu. Zákon zavádí do českého právního řádu zcela nové pojmy: dobrovolník, dobrovolnická služba, vysílající organizace, přijímající organizace. (Ministerstvo vnitra ČR 2014, [on line]).

Podstatou zákona tedy je:

- a) Udělování akreditací a dotací
- b) Profesionalizace poskytované dobrovolnické služby (výběr, příprava, supervize, kontrola)
- c) Nastavení jasných, srozumitelných, právně podložených a vymahatelných pravidel
- d) Zajištění bezpečí a ochrany pro dobrovolníky i jejich klienty
- e) Poskytnutí záruky kvality i pro další subjekty

Zákon dále vysvětluje tyto pojmy:

Oblast využití dobrovolnické služby

- a) Pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně nebo mentálně postiženým, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti a mládež v jejich volném čase.
- b) Pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo
- c) Pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.

Subjekty zákona

Vysílající organizace – je právnická osoba se sídlem v České republice, která dobrovolníky vybírá, eviduje, připravuje pro výkon dobrovolnické služby a uzavírá s nimi smlouvy o výkonu dobrovolnické služby za předpokladu, že je držitelem akreditace Ministerstva vnitra = NNO. Vysílající organizace může být nadace, nadační fond, ústav, sociální družstvo, spolek, obecně prospěšná společnost, právnická osoba církve anebo náboženské společnosti, církve anebo náboženské společnosti.

Přijímající organizace – je právnická nebo fyzická osoba, pro jejíž potřebu je dobrovolnická činnost vykonávána.

Právní vztah

Smlouvy mezi vysílající organizací a dobrovolníky upravují vzájemné vztahy vysílající organizace a dobrovolníka. V případě krátkodobé dobrovolnické služby mohou být i ústní. Obsahem smlouvy s dobrovolníky je: ujednání o účasti na předvstupní přípravě, informování dobrovolníka o možných rizicích, která by mohla ohrozit život nebo zdraví dobrovolníka, místo, předmět a doba výkonu dobrovolnické služby, způsob stravování a ubytování dobrovolníka, poskytnutí pracovních prostředků a osobních ochranných pracovních prostředků, rozsah pracovní doby a doby odpočinku, důvody, za kterých lze výkon dobrovolnické služby předčasně ukončit a podle povahy dobrovolnické služby předložení např. výpisu z evidence Rejstříku trestů, potvrzení o zdravotním stavu dobrovolníka nebo potvrzení o seznámení dobrovolníka s prevencí infekčních onemocnění.

Smlouvy mezi vysílající a přijímající organizací jsou vždy pouze písemné a upravují podmínky činnosti dobrovolníků v přijímajících organizacích a vztahy mezi vysílající a přijímající organizací.

Smlouvy mezi vysílající a přijímající organizací obsahují: podmínky výkonu dobrovolnické služby, předmět a dobu výkonu dobrovolnické služby, způsob ubytování a stravování dobrovolníků, jejich vybavení pracovními prostředky a osobními ochrannými pracovními prostředky, způsob ověřování průběhu dobrovolnické služby vysílající organizací za účelem kontroly dodržování smlouvy a hodnocení práce dobrovolníků, povinnost přijímající organizace informovat vysílající organizaci o rizicích, která mohou ohrozit život nebo zdraví dobrovolníka, vzniklých v průběhu výkonu dobrovolnické služby, a povinnost přijmout neprodleně opatření, která tato rizika vyloučí, a v případě neodstranitelných rizik omezí.

Pojištění

Dobrovolník je vysílající organizací pojištěn proti škodám na zdraví i na majetku. Které vzniknou jemu osobně. Dobrovolník je dále pojištěn proti škodám na zdraví a na majetku, které by mohl neúmyslně způsobit dalším osobám. Dobrovolníkovi může být hrazeno důchodové pojištění stanovené z minimálního vyměřovacího základu a může mu být státem hrazeno pojistné veřejného zdravotního pojištění po dobu výkonu dobrovolnické služby, pokud jeho činnost přesáhne v průměru 20 hodin v kalendářním týdnu.

Akreditace

Akreditace se uděluje na dobu 4 let. Nelze ji prodloužit, je třeba o ni znovu požádat. Akreditaci uděluje Ministerstvo vnitra na základě návrhu akreditační komise. Na proces udělení akreditace je vztažen správní řád = je završen vydáním Rozhodnutí. Termín podání žádosti není stanoven, žádosti se přijímají celoročně. Ministerstvo vnitra rozhodne o udělení akreditace do max. 60 dní. Ministerstvo vnitra kontroluje dodržování zákona a při porušení zákona může akreditaci odebrat.

Dotace

Držitel akreditace může požádat o dotaci. Dotace je udělována na 1 kalendářní rok. Žádosti přijímá Ministerstvo vnitra na podzim roku, který předchází roku, na který je dotace udělována. Jedná se o státní účelovou dotaci na neinvestiční výdaje. Dotace činí max. 70% celkových výdajů. Dotaci lze využít na krytí pojistného placeného na základě pojistné smlouvy uzavřené vysílající organizací, části výdajů spojených s evidencí dobrovolníků, s jejich přípravou pro výkon dobrovolnické služby a se zajišťováním výkonu dobrovolnické služby nebo pojistného na důchodové pojištění. Ministerstvo vnitra vykonává předběžnou a průběžnou veřejnoprávní kontrolu využití dotace.

2.3. Evropský rok dobrovolnictví

Každý rok, který má v letopočtu na konci jedničku je vyhlášen Rokem dobrovolnictví. Posledním „**Evropským rokem dobrovolných činností na podporu aktivního občanství**“ byl vyhlášen rok 2011. Na stránkách dobrovolnik.cz se můžeme dovědět, že obecným účelem evropského roku je podněcovat a podporovat úsilí, které Společenství, členské státy, místní a regionální orgány vyvíjejí, aby občanské společnosti vytvořily podmínky pro dobrovolnictví v Evropské unii (EU) a zajistily větší zviditelnění dobrovolných činností v EU, a to zejména výměnou zkušeností a osvědčených postupů.

Cíle Evropského roku dobrovolnictví byly:

1. Usilovat o to, aby bylo v EU vytvořeno prostředí příznivé pro dobrovolnictví
2. Řešit stávající překážky bránící dobrovolným činnostem
3. Umožnit organizátorům dobrovolných činností, aby zlepšili jejich kvalitu
4. Oceňovat a uznávat dobrovolné činnosti
5. Zlepšit povědomí o hodnotě a významu dobrovolnictví

V rámci Evropského roku dobrovolnictví realizovalo v České republice dobrovolnické centrum Hestia, o. s. projekt s názvem Dobrovolnictví pro všechny. Hlavní myšlenkou tohoto projektu je rozvoj komunitního přístupu k dobrovolnictví. Ten je postaven na partnerství dobrovolníků s obcemi, státními institucemi, neziskovými organizacemi i komerčními firmami. Cílem je zapojit všechny, kdo se podílí na životě v komunitě a ukázat, že dobrovolná činnost je součástí aktivního občanství a má pozitivní vliv na mezilidské vztahy i na prostředí ve vašem okolí. Význam dobrovolnictví by si měli uvědomit všichni, kdo mohou přispět k jeho rozvoji a to jak uvnitř regionálních komunit, tak i na dalších úrovních. (Dobrovolník 2014 [on line]).

V rámci Evropského roku dobrovolnictví byly jednoznačně vyzdvihovány tyto celospolečenské přínosy: prosociální myšlení, solidarita, prevence sociálně patologických jevů a nástroj změny v komunitě „zdola“. I přes tyto pozitivní efekty se objevují snahy dobrovolnictví „nařídít“, dobrovolnické aktivity „zaplatit“ nebo dobrovolnický program v organizaci „povinně zavést.“ Tyto tendence jsou kontraproduktivní a nesvědčí o připravenosti efektivního využití dobrovolnického potenciálu. (Sociální práce/sociální práce 4/2011)

3. Občanská společnost

Občanská společnost je prostor mezi rodinou, státem a trhem. Bývá nazývána třetí sektor. Generátorem občanské společnosti jsou aktivní občané. Bez nich žádná občanská společnost neexistuje. V zemi, kde jsou lidé občansky pasivní, anebo jsou nuceni neziskové aktivity předstírat, nelze o občanské společnosti mluvit. (Frič, 2014, s.1[on line])

Občanská společnost je společnost, kde se lidé sdružují za účelem svých zájmů. Vedle člensky nejsilnějších sportovních a zájmových organizací existují také aktivní dobrovolné organizace s menší členskou základnou, které se zabývají například poskytováním služeb pro osoby s mentálním či tělesným postižením, sociálně slabým lidem, drogovou prevencí nebo poskytováním služeb pro rodiny. (Vajdová, 2004, s. 11 [on line]).

Občanskou společnost tedy tvoří občané, kteří se dobrovolně podílejí na spravování věcí veřejných. Mohou tak činit mnoha způsoby a jedním z nich je angažovanost v neziskových organizacích.

V následujících podkapitolách specifikují roli neziskových organizací ve společnosti a roli neziskových organizací v poskytování služeb pro rodiny

3.1. Role neziskových organizací ve společnosti

Rolí neziskových organizací je především pomoc při vytváření občanské společnosti. (Skovajsa, 1974, s. 69). Jejich specifikem není primárně tvorba zisku, nýbrž krytí potřeb občanů. V České republice je nejužívanější pojem pro organizace třetího sektoru nestátní neziskové organizace – NNO. Tento název vystihuje základní charakteristiky organizací. V angličtině je více kladen důraz na jejich nestátní charakter a jsou obvykle označovány jako non-governmental organizations (NGOs) – nestátní/nevládní organizace, ale též voluntary agencies – dobrovolnická uskupení nebo charitable organizations – charitativní organizace, podle toho, který rys má být zdůrazněn. (Nešporová, Svobodová, 2006, s. 10). Podle Vajdové je občanská společnost v českém výkladu, jak veřejném, tak i odborném, vnímána jako „pozitivní sdružování občanů, které je nezávislé na státu, přispívá k rozvoji občanských hodnot a sociálního kapitálu a je vůči demokracii jako společenskému kapitálu v podstatě konstruktivní.“ (Vajdová, 2005, s. 22 [online])

Rada Evropy ve své listině o základních principech a statusu evropských NGOs popsala činnost těchto organizací pěti základními body, které vymezují základní rámec a popisují charakter těchto organizací:

1. NNO jsou z podstaty věci dobrovolné a samosprávné orgány, nejsou proto předmětem řízení veřejnými autoritami. Mezi NNO jsou zahrnovány asociace, charity, nadace, fondy, nezisková sdružení, spolky a společnosti.
2. NNO jsou orgány založené jednotlivými osobami a skupinami osob s právní subjektivitou i přirozené. Jejich složení i sféra může být národní i mezinárodní.
3. NNO jsou většinou členské organizace, ale není to nezbytné.
4. NNO nemají jako hlavní cíl zisk. Nerozdělují zisk vzniklý vlastní činností svým členům nebo zakladatelům, nýbrž ho využívají k realizaci svých úkolů a cílů.
5. NNO mohou být buď neformální organizace, nebo organizace s přiznanou právní subjektivitou. (Nešporová, Svobodová, 2006, s. 6)

V České republice není vymezení neziskových organizací tak široké. Tímto pojmem jsou míněny pouze státem formálně uznané a registrované organizace, které mají právní formu občanské sdružení, nadace nebo nadační fond, obecně prospěšná společnost a církevní právnická osoba.

Dále bych se chtěla věnovat pouze právní formě občanských sdružení. Občanská sdružení jsou podle Českého statistického úřadu nejčtenější právní formou českých neziskových organizací. K 30. 6. 2012 evidoval ČSÚ 77 801 organizací v této právní

formě, tj. 90,4% ze všech organizací považovaných Radou vlády pro NNO za nestátní neziskové. (Bachman, 2012, s. 43). Základním rysem této právní formy je organizace a vznik „zdola“ bez direktivního zásahu ze strany státu. Vznik občanského sdružení je poměrně jednoduchý, vyžaduje návrh na registraci sdružení, kterou musejí podat nejméně tři čeští občané na Ministerstvu vnitra.

3.2. Role neziskových organizací v poskytování služeb pro rodiny

Existence neziskových organizací má pro rodiny velký význam. Se zvyšujícími se nároky na trhu práce, vyšší zaměstnaností žen a individualizací souvisí oslabení pozice rodiny ve společnosti. Rodiny se zmenšují a klíčovou roli dnes hraje nukleární rodina, vzájemná pomoc v rámci širší rodiny je u nás na ústupu ((Nešporová, Svobodová, 2006, s. 10). Nestátní neziskové organizace tak mohou nacházet svoji roli v nahrazení oblastí, kde se tradičně uplatňovala širší rodina. Těmi mohou být například péče o děti, sociální služby nebo pomoc v krizových situacích. Mezi nestátní neziskové organizace zaměřující svoji činnost primárně na rodinu patří organizace věnující se dětem či dospělým v obtížných životních situacích a také spektrum organizací zajišťujících aktivity pro děti z fungujících rodin. Právě posilování fungujících rodin formou nabídky volnočasových aktivit pro některého z členů rodiny, ať už dětí nebo rodičů, má pozitivní dopad na celou rodinu. Aktivnější a smysluplnější trávení volného času vede k vyšší spokojenosti tohoto člena a tím celé rodiny. Proto by význam zájmových neziskových sdružení neměl být ve společnosti podceňován ((Nešporová, Svobodová, 2006, s. 11).

Organizace zaměřující své aktivity na fungující rodinu se orientují na podporu rodinného života ve všech jeho fázích. Cílovou skupinou jsou děti, mladí lidé, nastávající rodiče, rodiče i prarodiče. Základní snahou je podpora a upevnění psychického, fyzického a sociálního zdraví jednotlivců i rodiny jako celku. Aktivity těchto organizací se zaměřují na manželskou, rodinnou a sociální problematiku, dále na organizování kulturních, společenských a sportovních akcí s cílem upevnování rodinných vazeb. Tyto aktivity jsou nejčastěji provozovány rodinnými centry. Součástí rodinných center jsou svépomocí zřizována mateřská centra. Mateřská centra nabízí matkám na mateřské a rodičům na rodičovské dovolené prostor pro vzájemné setkávání. Základním cílem je umožnit matkám či otcům malých dětí vyjít z izolace, kam se dostávají celodenní péči o dítě, a posilovat mateřskou a rodičovskou roli. Pro rodiče spolu s jejich dětmi jsou nabízeny různorodé kroužky, kulturní a společenské akce. (Nešporová, Svobodová, 2006, s. 12).

4. Akreditace dobrovolnického programu

Česká republika se přijetím zákona o dobrovolnické službě bezpochyby stala průkopníkem v cestě k legislativnímu uznání statutu dobrovolníka. Podobně jako v jiných oblastech, přistoupil stát i v oblasti dobrovolnické služby k zavedení akreditace organizací, a to organizací vysílajících. To jsou ty, které dobrovolníky vybírají, evidují, připravují a uzavírají s nimi smlouvu o výkonu dobrovolnické služby. Akreditace je v pravomoci Ministerstva vnitra ČR a to ji uděluje na návrh akreditační komise. Akreditační Komise je poradním orgánem Ministerstva vnitra a je složená po jednom zástupci z Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva vnitra, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva kultury, Ministerstva financí a Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. O akreditaci může požádat organizace, která je občanským sdružením, obecně prospěšnou společností, církví nebo náboženskou společností nebo církevní právnickou osobou církve nebo náboženské společnosti. Musí doložit, že je schopna realizovat konkrétní projekty nebo programy dobrovolnické služby. Dále musí prokázat finanční způsobilost, schopnost přípravy a provádění dobrovolnické služby a plnit další povinnosti vyplývající ze zákona. Akreditace se uděluje na dobu čtyř let. Ministerstvo vnitra vede seznam vysílajících organizací, kterým udělilo akreditaci. Tento seznam je veřejně přístupný. Žádost o akreditaci může být podána na jeden nebo více druhů dobrovolnické činnosti v rámci jedné vysílající organizace. Akreditace může být vydána také pro organizace zabývající se managementem dobrovolnictví na všeobecné vysílání dobrovolníků pro potřeby neziskových organizací.

Ministerstvo vnitra uděluje akreditace vysílajícím organizacím v oblasti dobrovolnické služby na základě zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), a mají čtyřletou platnost. Takto akreditované organizace mohou žádat o státní dotaci na činnosti vymezené zákonem o dobrovolnické službě. (Ministerstvo vnitra ČR 2014, [on line]).

4.1. Výhody akreditovaných organizací

Akreditované organizace mohou žádat Ministerstvo vnitra o státní dotaci na pojištění dobrovolníků a na část nákladů spojených s evidencí dobrovolníků, přípravou a výkonem dobrovolnické služby. Organizace, ve kterých vykonávají činnost dobrovolníci vyslaní akreditovanou vysílající organizací podle zákona o dobrovolnické službě, mohou uplatnit

hodnotu činnosti těchto dobrovolníků v rámci vlastního podílu (dofinancování) na nákladech projektu, na které žádají o státní dotace u vybraných ústředních orgánů. Akreditované organizace mohou snáze vytvořit podmínky pro dobrovolnickou činnost nezaměstnaných evidovaných u úřadu práce. Akreditované organizace mohou snáze získávat dobrovolníky, kteří dávají přednost vyššímu stupni právní ochrany a předem stanoveným pravidlům. Akreditace je určitou známkou kvality. Osoby vykonávající dobrovolnickou službu patří mezi osoby, kterým stát hradí nemocenské pojištění. Příjmy vzniklé v souvislosti s výkonem dobrovolnické služby jsou osvobozeny od daně z příjmu, případně od daně darovací. Poskytuje pojistné na důchodové pojištění, pokud je dobrovolnická služba dlouhodobá (delší než 3 měsíce, alespoň 20 hodin týdně). Výkon dlouhodobé dobrovolnické služby patří mezi činnosti, jež jsou považovány za rovný zaměstnání pro účely účasti na hmotném zabezpečení v nezaměstnanosti. Doba dlouhodobé dobrovolnické služby se započítává mezi relevantní doby pro účely důchodového pojištění. Ulehčení práce organizacím a ušetření klikování mezi dosud platnými předpisy, které pojem dobrovolnictví a dobrovolník neznají. Lepší vyjednávací pozice na státních úřadech a institucích (Ministerstvo vnitra ČR 2014, [on line]).

Výhody pro dobrovolníky v akreditované organizaci

Dobrovolník v akreditované organizaci má smluvně zaručené postavení. Je pojištěn proti škodám na zdraví a na majetku. Dobrovolníkovi v případě, že jeho činnost přesáhne 20 hodin v kalendářním týdnu, může být státem hrazeno pojistné veřejného zdravotního pojištění po dobu výkonu služby, dále mu může organizace hradit důchodové pojištění stanovené z minimálního vyměřovacího základu. Dobrovolník má nárok na poskytnutí kvalitní přípravy k výkonu dobrovolnické činnosti. Dobrovolník má nárok na poskytnutí pracovních prostředků a ochranných pomůcek. Vysílající organizace může dobrovolníkovi hradit cestovní výdaje, ubytování, stravu. (Ministerstvo vnitra ČR 2014, [on line]).

4.2. Nevýhody zavedení akreditace

Pojištění pro případ úrazu a pojištění odpovědnosti za škodu dobrovolníka. Pokud organizace nedostane dotaci, na kterou nemá automaticky od státu nárok, tak všechna pojištění musí uhradit ze svých zdrojů nebo se na nich musí podílet dobrovolník. Vyslání dobrovolníka se stává mnohem složitějším administrativním úkonem – vést řádnou evidenci, podepsat se všemi dobrovolníky i přijímajícími organizacemi smlouvy, účetnictví, příprava dobrovolníka a další. Pro řadu organizací je problematická otázka

členství – dobrovolník nesmí být členem přijímající organizace, tzn. v případě, že by dobrovolník chtěl vykonávat dobrovolnickou činnost pro svou vlastní organizaci, tak nemůže, protože je jejím členem, ledaže by byl vyslán jinou organizací nebo přestal být členem. Tato úprava nutí řadu organizací postavených na dobrovolné činnosti svých členů k hledání jiných cest.

PRAKTICKÁ ČÁST

5. Metodika práce

V praktické části bakalářské práce využívám případovou studii, kterou jsem vypracovala již ve své absolventské práci. K dosažení cíle bakalářské práce vypracuji projekt a vyplnění žádosti o akreditaci dobrovolnického programu.

„Případová studie je jedním z nejrozšířenějších typů výzkumů v rámci kvalitativního přístupu. V centru pozornosti tohoto typu výzkumu je případ. Případem rozumíme objekt našeho výzkumného zájmu, kterým může být osoba, skupina, organizace.“ (Schwandt 2001 in Miovský, 2006, s. 94) a dále charakterizuje strategii případové studie těmito znaky:

„Strategii zdůrazňující komplexnost celého případu, souvislosti funkčních a životních oblastí života účastníků výzkumu (případu) a jeho historicko – biografické pozadí.

Strategii představující výchozí místo pro hledání, popis a vysvětlování vlivu různých faktorů a souvislostí v kontextu daného případu.

Metodu využitelnou ke zpětné kontrole výsledků dosažených prakticky jakýmikoli výzkumnými psychologickými metodami a postupy, kdy platnost těchto výsledků ověřujeme na případové studii.“

Mioviský rozlišuje minimálně tři varianty případové studie a to jednopřípadovou studii, případovou studii zahrnující komplexnější systém a studii životního příběhu. (Mioviský, 2006, s. 95) Hendl naopak rozlišuje několik základních variant: osobní případová studie, studie sociálních skupin, komunity, organizací a institucí, zkoumání programů či rolí. (dle Mioviský, 2006, s. 95). Ve výzkumů organizací a institucí se strategie případová studie uplatňuje velmi často a to i přesto, že je využívání výzkumné strategie případové studie organizací a institucí na začátku, lze touto metodou odpovědět na otázky typu Čím lze pomoci rozvoji organizace? Jak utvářet dobré firemní prostředí? Nebo Jak a kdy plánovat a provádět reorganizaci firmy?. Je to právě proto, že případová studie pracuje s organizací komplexně s ohledem na její historický kontext. Tento celek není možné rozdělit na jednotlivé pracovníky či pracovní týmy a pracovat s nimi odděleně. (Bryman dle Mioviský, 2006, s. 97)

Metodu případové studie s organizací jsem využila v absolventské práci. Okruh sběru dat a výchozích materiálů je velmi široký. Ke sběru dat jsem použila zkoumání vzniku a historického vývoje organizace, studium výročních zpráv, nestrukturované interview s manažerkou a zároveň zakladatelkou organizace paní Hanou Školoudovou, skupinovou práci se zaměstnanci a dotazník s uzavřenými i otevřenými otázkami pro

dobrovolníky. Cílem případové studie je navrhnout projekt, který směřuje k akreditaci dobrovolnictví v organizaci. Projekt dle Švrčinové (2007, s. 8-9) je vznik něčeho nového, dosud neexistujícího. Projekt směřuje k určitému, předem definovanému cíli. Cílem projektu je vyplnění žádosti o akreditaci dobrovolnictví.

6. Případová studie

V předcházejících kapitolách teoretické části jsem se zabývala rozdíly mezi dobrovolnictvím a komunitním dobrovolnictvím. Typy organizované a neorganizované dobrovolnické pomoci. Krátce jsem nastínila legislativní rámec dobrovolnictví. V šesté kapitole jsem se více zaměřila na dobrovolnictví v neziskové organizaci. V případové studii porovnám výhody a nevýhody akreditace dobrovolnického programu pro konkrétní organizaci Centrum pro rodinu Ráj v Pavlovicích u Přerova. Nejprve představím danou organizaci a práci s dobrovolníky v ní. Zamyslím se nad možností akreditace podle zákona o dobrovolnické službě. Zvažím, zda pro tuto organizaci bude akreditace přínosná či nikoliv.

6.1. Historie vzniku Centra pro rodinu Ráj

V dubnu 2006 vzniklo středisko arcidiecézního Centra pro rodinný život Olomouc, které dostalo název Centrum pro rodinu děkanátu Přerov a sídlí v Pavlovicích u Přerova. Staví na tradičních cílech všech center pro rodinu v ČR a zkušenostech zakladatelů s dobrovolnou prací s dětmi, mládeží a rodinami. Centrum vedl pastorační asistent pro rodiny Bc. Petr Školoud a na jeho činnosti se podílejí především dobrovolníci. Jsou to lidé z řad přátel manželů Školoudových jako neformální skupina lidí, kteří dali základ této organizaci. Lidé, kteří mají stejné zájmy a sdílejí podobné (křesťanské) životní hodnoty.

V lednu 2007 vzniklo v Pavlovicích u Přerova z klubu maminek Mateřské centrum Ráj, které je zapojeno do projektu „Profesionalizace mateřských center v Olomouckém kraji.“ Přes tento projekt byla zaměstnána manažerka Hana Školoudová. Mateřské centrum zažívalo velký rozvoj. Rostl počet návštěvníků, pro které byl připravován pravidelný celotýdenní program a řada jednorázových aktivit. Centrum bylo zapojeno do Komunitního plánu sociálních služeb na Záhoří a Pobečví.

V červnu 2007 – se obě tyto střediska sloučila pod nově vznikající občanské sdružení Centrum pro rodinu Ráj. Předsedou tohoto o.s. byla zvolena osmi zakládajícími členy Hana Školoudová. Centrum vedou společně se svým manželem Bc. Petrem Školoudem.

Na programech se podílelo 12 pravidelných dobrovolných spolupracovníků a až 90 dalších dobrovolníků při organizaci jednorázových aktivit. Od místní farnosti dostalo centrum k užívání budovu a přilehlý areál fary v Pavlovicích u Přerova. V tomto období fungovalo v organizaci jak dobrovolnictví formální, které poskytovali členové o. s. při vedení pravidelných aktivit, tak dobrovolnictví neformální při pomoci na větších či menších jednorázových akcích. (Výroční zpráva Centra pro rodinu Ráj Pavlovice u Přerova 2007)

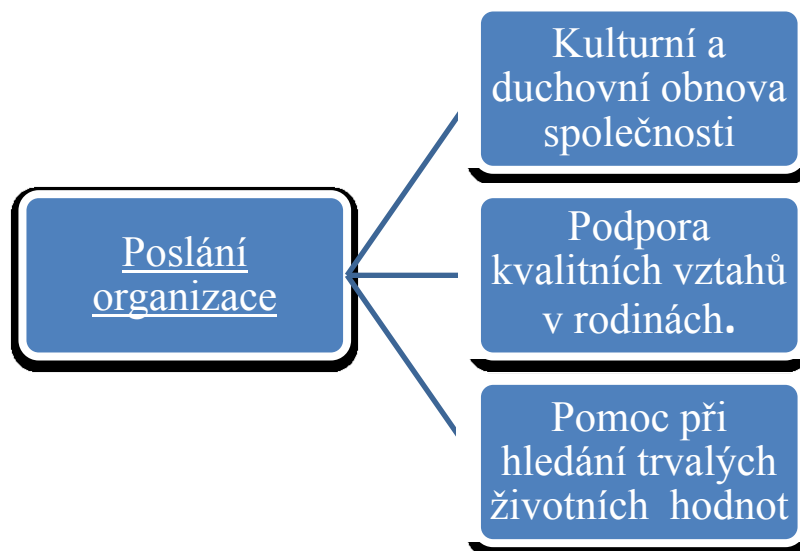
6.2. O organizaci Centrum pro rodinu Ráj

Centrum pro rodinu Ráj o. s. je nestátní nezisková organizace sídlící v Pavlovicích u Přerova. Od r. 2006 pastoračním střediskem Olomoucké arcidiecéze pro děkanát Přerov. V červnu 2007 bylo zaregistrováno u Ministerstva vnitra ČR jako občanské sdružení. Centrum pro rodinu Ráj je právnickou osobou. Činnost občanského sdružení řídí výbor o. s. v čele s předsedkyní. Na aktivitách a projektech občanského sdružení se v průběhu let podíleli pastorační asistenti Arcibiskupství olomouckého, vlastní zaměstnanci, brigádníci a dobrovolní spolupracovníci. Od roku 2009 do roku 2011 byly projekty sdružení podporovány MPSV ČR, Arcibiskupstvím Olomouckým, Olomouckým Krajem, Městem Přerov, Obcí Hradčany, Obcí Pavlovice u Přerova, farnostmi děkanátu Přerov, F-nadací a řadou dalších právnických i fyzických osob. V současné době má sdružení dva zaměstnance na plný úvazek, tři na poloviční úvazek, někteří vedoucí kroužků pracují na Dohodu o provedení práce, další činnosti zajišťují dobrovolníci, brigádníci. (Ráj Pavlovice 2014 [on line]).

S účinností od 1. 1. 2014 dochází ke zrušení zákona o sdružování občanů (83/1990 Sb.), který upravoval vznik, podobu i zánik občanských sdružení a dalších NNO, a dochází k přesunu právní úpravy občanských sdružení (resp. spolků) do nového občanského zákoníku (89/2012 Sb.). K tomu, aby bylo občanské sdružení považováno za spolek, nemusí nic dělat. Není tedy možné hovořit o tom, že se občanská sdružení transformují na spolky, protože se nejedná o rozhodování o změně právní formy, ale o automatické pojetí sdružení jako spolku. Sdružením je však dána možnost rozhodnout o své transformaci. Podle §3045 mohou rozhodnout o transformaci na ústav nebo sociální družstvo. O této transformaci musí aktivně rozhodnout příslušný orgán sdružení (nyní spolku). (Spiralis, 2014, [on line]) Centrum pro rodinu Ráj o transformaci neuvažuje, zůstane ve formě spolku.

Vlastní poslání organizace Centrum pro rodinu Ráj o. s. je znázorněno v grafu č.1. Na cíle organizace poukazuje graf č. 2. Aktivitty organizace jsou zaměřeny na tyto cílové skupiny: viz graf č. 3.

Graf č. 1 Poslání organizace

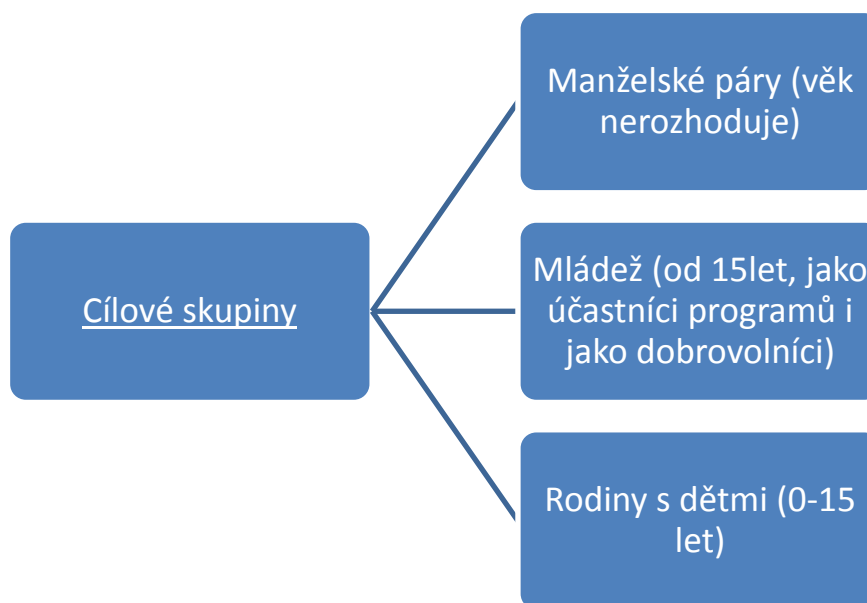
Zdroj: Výroční zpráva CPR Ráj, 2012 (vlastní zpracování)

Graf č. 2 Cíle organizace

Zdroj: Výroční zpráva CPR Ráj, 2012 (vlastní zpracování)

Graf č. 3 Cílové skupiny organizace

Zdroj: Výroční zpráva CPR Ráj, 2012 (vlastní zpracování)

6.3. Činnost Centra pro rodinu Ráj

Vlastní činnosti popíší podrobněji, neboť právě v těchto oblastech je velký prostor pro využití dobrovolníků.

Činnost Centra pro rodinu Ráj vyplývá z poslání organizace viz. graf č. 1. Otevírací doba po celý rok je v současné době pravidelně 2x týdně, kdy se zde schází skupina maminek s malými dětmi. K dispozici je vybavená herna a zahrada. Velkou část aktivit Ráje tvoří programy pro rodiče a manžele. Jsou to vzdělávací programy na podporu a obnovu manželských vztahů, programy na upevnění zdravých výchovných stylů, aktivity pro osobnostní růst, programy pro muže, ženy, mládež i děti. Po dobu prázdnin letní přívěsnické tábory. Během roku pravidelné kroužky pro děti - pohybové, tvořivé, duchovní. Víkendové akce pro dospívající mládež.

6.4. Dobrovolníci v Ráji

Dobrovolníci pomáhají v Ráji od samého vzniku. Dobrovolnictví zde vzniklo zdola nahoru, jak popisují v kapitole 3.1 Nejprve vznikla skupina nadšenců a poté se zaregistrovalo občanské sdružení. Dobrovolníky v Ráji tvoří skupina asi 40 mladých lidí do 25 let, kteří jsou ochotni pomáhat při jednorázových akcích, tito jsou k dispozici především v letních prázdninových měsících. Dále asi 10 dospělých dobrovolníků, kteří mohou pomáhat na jednorázových akcích především o víkendu. Dobrovolnická služba

v Ráji není akreditována. Nyní jsou zvažovány výhody a nevýhody akreditace. Pokud by se ukázala akreditace pro Ráj výhodná, byly by některé činnosti akreditovány. V práci s dobrovolníky má organizace rezervy. V současné době nemá práce s dobrovolníky v Ráji pevný řád. Činnost dobrovolníků v organizaci není nijak koordinována, chybí zde funkce koordinátora, který by provázel dobrovolníky od jejich výběru po dobu samotné činnosti až k ukončení spolupráce. Organizace vede evidenci kontaktů dobrovolníků. Dobrovolníkem se stane každý, kdo přijde, a absolvuje úvodní pohovor. Každý nový dobrovolník má možnost se zúčastnit dvoudenního programu s názvem POŠUP – pošoupni se dál!. Cílem tohoto programu je stmelení skupiny dobrovolníků a podpora motivace pro jejich dobrovolnou činnost. Způsob získávání dobrovolníků nemá organizace vypracovaný. Nejčastěji se stává dobrovolníkem ten, koho přivede již stávající dobrovolník. Dále se stávají dobrovolníky absolventi různých aktivit organizace, protože hodnoty a zájmy Ráje jsou jim blízké. Na možnost dobrovolnictví na Ráji upozorňuje organizace na svých webových stránkách.

7. Zmapování potřeb a plánování dobrovolnického programu

V neziskové organizaci mohou dobrovolníci efektivně pracovat, jen pokud jsou pro ně vytvořeny dobrovolnické programy. Organizace musí mít jasnou a ucelenou představu o postavení a úloze dobrovolníka. V opačném případě bude postavení dobrovolníka v organizaci velmi neurčité a efekt z využívání jeho práce nejistý. (Majdúchová, 2009, s. 28).

Prvním krokem při tvoření dobrovolnického programu je ujasnění si důvodu, pro který chce organizace zapojit dobrovolníky do svého programu. Jasná představa o zapojení dobrovolníků do činnosti organizace umožní naplnit všechny další kroky managementu dobrovolníků. Organizace má určit charakter pracovních míst a přesně popsat pracovní úkoly dobrovolníka, znát poslání dobrovolníka, dosáhnout efektivní spolupráce mezi zaměstnanci a dobrovolníky a v neposlední řadě mít vypracovanou koncepci hodnocení práce dobrovolníků. (Majdúchová, 2009, s. 28). Pro zařazení dobrovolníků do organizace existuje více důvodů. Nedostatečné personální kapacity organizace na uskutečnění rozsáhlejších projektů, snaha o snížení především mzdových nákladů nebo snaha přivést do organizace nové myšlenky a nápady, snaha rozšířit okruh dárců a jiné podle typu organizace. V Centru pro rodinu Ráj o. s. jsou dobrovolníci nejvíce využíváni jako vedoucí na letních přivesnických táborech a během roku jako pomoc s organizací větších či

menších jednorázových akcí. Dále dobrovolníci vytvářejí program pro děti, jejichž rodiče se účastní programů pro dospělé.

V této kapitole se zaměřím na dobrovolnictví v Centru pro rodinu Ráj z pohledu samotných dobrovolníků. Cílem je zjistit jejich potřeby pro dobrovolnictví. Hlavní metodou získávání dat je polostrukturovaný dotazník. U polostrukturovaného dotazníku jsem využila polouzavřených a otevřených typů otázek proto, aby se mohli dobrovolníci k problematice volněji vyjádřit. Tento dotazník jsem využila již ve své absolventské práci s cílem zjistit motivaci dobrovolníků. V bakalářské práci čerpám z odpovědí na otázku č. 5 a 6 (viz příloha č.1). Dotazník vyplnilo 22 respondentů, což je 37% všech dobrovolníků v organizaci. 21 respondentů byly ženy a 1 respondent muž, všichni do 25 let. Dotazník byl anonymní. Výsledky dotazníku jsem zaznamenala do tabulky:

Z dotazníkového šetření provedeného mezi dobrovolníky Centra pro rodinu Ráj vyplynuly konkrétní potřeby znázorněné v tabulce 2. Dobrovolníci byli lidé do 26 let. Celkem bylo rozesláno 30 dotazníků, návratnost byla 22 což je 73 %. Z dotazníku také vyplynulo, že motivací k dobrovolnictví není jen jedna potřeba, ale častěji více potřeb, neboť jen 3 dobrovolníci uvedli jen jednu potřebu k zapojení se do dobrovolné činnosti, 7 dobrovolníků uvedlo 2 potřeby, 6 dobrovolníků uvedlo 3 potřeby, 6 dobrovolníků uvedlo 4 potřeby.

Potřeba	Počty dobrovolníků
Setkávání se s lidmi	16
Vlastního uspokojení z činnosti	4
Pomoc potřebným lidem	3
Získání nových zkušeností	14
Rozvíjení dovedností	12
Smysluplné využití času	5
Praxe ke studiu	2
Dobrovolnictví „na smlouvu“	10

Tabulka č. 1 Potřeby dobrovolníků (vlastní zpracování)

Z tabulky vyplývá, že největší potřeba dobrovolníků je setkání s lidmi a získání nových zkušeností. Pro cíl mé bakalářské práce je důležité zjištění, že 10 dobrovolníků z 22 uvedlo jako svou potřebu dobrovolnictví „na smlouvu“. Pro necelou polovinu dobrovolníků, kteří vyplnili dotazník, je prioritou profesionalizace dobrovolnictví v organizaci. Při dalším plánování dobrovolnictví v organizaci, bude prioritou akreditace dobrovolnictví v programu, kde je využití dobrovolníků největší. Tímto programem jsou Letní přivesnické tábory.

8. Projekt realizace

V předcházejících kapitolách se ukázalo, že výhody dobrovolnictví převažují nad nevýhodami. Také dotazníkové šetření ukázalo, že necelá polovina dotázaných respondentů by uvítala dobrovolnictví „na smlouvu“. Žádost o akreditaci může být podána na jeden nebo více projektů dobrovolnické činnosti. Pro Centrum pro rodinu Ráj budu uvažovat nad jedním akreditovaným projektem. Akreditace může být kdykoliv rozšířena, stačí kdykoliv během roku podat novou žádost. Podle zákona o dobrovolnické službě má organizace možnost připravovat dobrovolníky dle akreditovaného programu a vysílat je jen

do přijímacích organizací, nebo může připravovat dobrovolníky pro vlastní akreditovaný program. Pro Centrum Ráj bude výhodnější druhá možnost. V této kapitole se dále věnuji návrhu projektu pro akreditaci dobrovolnictví a vyplnění žádosti o akreditaci.

Pokud vedení organizace uvažuje o akreditaci dobrovolnického programu, prvním krokem je seznámit se s jejími podmínkami. Podmínky akreditace a konkrétní postup je popsán na webových stránkách Ministerstva vnitra. Zájemce musí na Ministerstvo vnitra podat žádost, jejíž součástí je i projekt dobrovolnického programu. Formulář žádosti je ke stažení na webových stránkách Ministerstva vnitra v sekci „ Pravidla pro udělování akreditací. Zde jsou také uvedeny časté otázky a odpovědi, týkající se udělení akreditace.

Termín podání žádosti není stanoven, žádosti se mohou podávat průběžně během celého roku. Žádosti posuzuje akreditační komise. Na základě návrhu akreditační komise vydá Ministerstvo vnitra rozhodnutí, a to ve lhůtě 60 dní od podání žádosti.

Organizace předloží žádost, ve které popíše projekty nebo programy, ve kterých budou dobrovolníci zapojeni. Dále v žádosti uvede údaje nutné k posouzení schopnosti realizovat konkrétní programy dobrovolnické služby. Organizace musí doložit finanční způsobilost k provozování dobrovolnické služby a způsobilost plnit další povinnosti vyplývající ze zákona.

Ministerstvo vnitra dvakrát ročně vyhlašuje dotační řízení určené pouze pro akreditované neziskové organizace. Dotační řízení vychází z platných zásad vlády pro dotace neziskovým organizacím, včetně podmínky dofinancování z jiných prostředků žadatele tak, aby souhrn dotací ze státních prostředků na určité období nepřesáhl 70% celkových nákladů na projekt. (Vrbovská 2013, s. 32)

Dále se věnuji konkrétnímu projektu dobrovolnictví a návrhu vyplnění žádosti o akreditaci.

Název projektu

Letní přívěsnické tábory

Obecný cíl projektu

Rozvíjet dobrovolnictví „na smlouvu“, oslovit další cílové skupiny např. nezaměstnané nebo seniory.

Cílová skupina

Studenti, ženy na mateřské a rodičovské dovolené, nezaměstnaní, senioři

Popis aktivit:

1. Zhodnocení současné situace dobrovolnictví v organizaci – již proběhlo

2. Zvážení výhod a nevýhod akreditace dobrovolnictví – již proběhlo
3. Podání žádosti na Ministerstvo vnitra – do konce června 2015
4. Oslovení nových dobrovolníků

Návrh vyplnění žádosti o akreditaci

Název: Akreditace dobrovolnictví v programu Letní přivesnické tábory

Název organizace: Centrum pro rodinu Ráj

Právní forma organizace: Zapsaný spolek

Adresa organizace: Pavlovice u Přerova 5, 751 11

IČO: 22661701

Telefon: +420 733 114 747

E-mail: rodiny.prerov@seznam.cz

Webová adresa: www.raj-pavlovice.cz

Oblast dobrovolnické služby: pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase.

Povaha dobrovolnické služby: krátkodobá

Místo výkonu dobrovolnické služby: Pavlovice u Přerova 5, 751 11

Popis programu: Během letních prázdnin probíhá 4-5 turnusů přivesnických táborů s různou tematikou. Tábory trvají 1 týden od pondělí do pátku. Program je zaměřen na výchovu dětí k hodnotám křesťanským i obecně lidským a je určen pro děti ve věku 6-15 let. Během týdne se prostřídají aktivity sportovní, poznávací, různé hry a výtvarné činnosti. Kapacita je 30 dětí. Přivesnické tábory jsou bez ubytování. Program začíná v 8.00 a končí v 16.00 hodin, kdy jsou děti předány rodičům. Jeden z turnusů je každoročně připraven pro rodiče s dětmi do 7 let. O děti se stará okolo 15 proškolených vedoucích převážně z řad dobrovolníků.

Náplň práce dobrovolníků: Hlavní náplní práce dobrovolníků je tematická příprava programů na tábory, provozní zajištění táborů, jako je příprava pomůcek, zajištění nákupů, vaření, úklid prostor pro konání táborů, administrativní činnosti jako je rozesílání přihlášek, propagace formou roznášení letáků nebo propagace na webových stránkách a sociálních sítích a nakonec samotný průběh táborů, kdy se dobrovolníci věnují přímo dětem formou konkrétních aktivit a her. Mladým lidem tyto činnosti umožňují nejen získat praktické zkušenosti s prací s dětmi, ale také zapojit se do komunity dobrovolníků. Dobrovolníci se učí komunikací s veřejností a také administrativním dovednostem. V roce 2013 se do tohoto projektu zapojilo 40 dobrovolníků z řad studentů středních a vysokých škol.

Způsob přípravy dobrovolníků: Dobrovolníci absolvují min. 2x PošUP expedition, což je víkendová vzdělávací akce pro vedoucí táborů a dobrovolníky. Tyto akce pořádá CPR Ráj a probíhá zde školení mladých dobrovolníků v oblasti komunikace s dětmi, první pomoci apod. Cílem těchto akcí je i vzájemné poznání dobrovolníků. Každý dobrovolník se před přijetím zúčastní pohovoru s manažerkou centra Hanou Školoudovou. Cílem pohovoru je zjištění motivace k dobrovolnictví, zkušeností, praxe, Rozhovor trvá 30 - 45 minut. Následuje návštěva budoucího působiště dobrovolníka, seznámení se s prostředím. Dále proběhne školení dobrovolníka - je zaměřeno na informace o konkrétní činnosti, kterou bude dobrovolník vykonávat, právech a povinnostech dobrovolníka, na časté situace, s nimiž se dobrovolník může setkat. Po absolvování přípravy je s dobrovolníkem uzavřena Smlouva - dobrovolník sám stanovuje, po jakou dobu se bude dobrovolnictví věnovat, kolik hodin týdně, jak často. Toto rozhodnutí se vepíše do smlouvy.

Možná rizika dobrovolnické služby: dobrovolníci jsou seznámeni a náležitě poučeni o možných rizicích, absolvují Školení bezpečnosti.

Soupis předkládaných nutných dokumentů pro výkon dobrovolnické služby: Výpis z rejstříku trestů

Způsob zajištění stravování: Dobrovolníci v průběhu trvání letního tábora mají zajištěnu 5x denně stravu.

Způsob zajištění ubytování: Ubytování přímo v areálu organizace buď na posteli, nebo ve spacáku. Všichni dobrovolníci mají možnost přespávat v budově organizace.

Pracovní doba a doba odpočinku: Pracovní doba dobrovolníků je od 7.45 do 16.15. Od 13.00 – 13.30 mají dobrovolníci dobu odpočinku.

Předpokládané finanční výdaje na výběr, evidenci, přípravu a na samotnou účast dobrovolníků v projektu, programu dobrovolnické služby:

Tabulka č. 2 Odhad předpokládaných finančních výdajů na dobrovolnictví na 1 rok

Roční mzda koordinátora 0,75 úvazek	144.000,-
Pracovní pomůcky koordinátora (notebook, telefon)	20.000,-
Režijní náklady (kancelář)	5.000,-
Celkem na koordinátora	169.000,-
Cestovné 1 dobrovolník/rok	2.000,-
Stravné 1 dobrovolník/rok	5.000,-
Celkem 1 dobrovolník/rok	7.000,-

Zdroj:vlastní zpracování

Způsob finančního krytí dobrovolnických aktivit – předpoklad: dotace MPSV, vlastní finanční zdroje, dotace obce Pavlovice a okolních obcí

Způsob zajištění dopravy: Dobrovolníci využívají autobusovou dopravu, prokázané náklady jsou jim hrazeny v plné výši.

Podmínky případného udělování kapesného dobrovolníkům: V rámci tohoto projektu kapesné dobrovolníkům poskytováno nebude. Dobrovolníkům je nabídnuto zúčastnit se zdarma některého z programů Centra pro rodinu Ráj.

Druhy pojištění a jeho předpokládané finanční krytí a smluvní zabezpečení: Pro realizaci programu bude uzavřena smlouva o pojištění pro případ úrazu a pojištění odpovědnosti za škodu neziskové organizace s Hasičskou vzájemnou pojišťovnou, která tento druh pojištění nabízí. Předpokládané výdaje na jednoho dobrovolníka na rok 900 Kč.

Popis způsobu vyrovnání všech závazků dobrovolníka, pokud dobrovolnickou službu předčasně ukončí z jiných než zřetele hodných důvodů:

Dobrovolník je povinen informovat vysílající organizaci o předčasném ukončení dobrovolné služby nejméně 14 dní předem, aby mohla být včas zajištěna náhrada. Dobrovolník je povinen vysílající organizaci neprodleně oznámit všechny skutečnosti, které dlouhodobě ovlivňují výkon dobrovolnické služby (nemoc delší než 3 týdny, infekční nemoc, studijní pobyt v zahraničí apod.), pokud tuto skutečnost neohlásí a nevykovává dobrovolnickou službu nepřetržitě po dobu alespoň 90 dnů, je to důvodem k výpovědi dobrovolnické smlouvy.

Způsob vedení evidence a databáze dobrovolníků: Ochrana evidovaných dat dobrovolníků je zajištěna v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů. Evidence je vedena prostřednictvím speciálně vytvořené počítačové databáze, obsahující

osobní údaje, informace o vzdělání a praxi, možnosti a omezení při výkonu dobrovolnické služby, preferované typy činnosti. Tato databáze je přístupná pouze pověřeným osobám a chráněna heslem. Dotazníky, na jejichž základě jsou údaje do databáze zapisovány, obsahují písemně podepsaný souhlas klientů se zpracováním osobních údajů a jsou archivovány v uzamykatelné skříni. Za bezpečnost evidence dat dobrovolníků je odpovědný koordinátor dobrovolníků.

Způsob kontroly a hodnocení činnosti dobrovolníků:

Činnost dobrovolníků je kontrolována prostřednictvím individuálních konzultací (v případě potřeby, konfliktu apod.) supervizní setkání dobrovolníků 1x za 2 měsíce, výkazu odpracovaných dobrovolnických hodin. V případě, že dojde k odhalení závažných nedostatků v činnosti dobrovolníka, je hledáno vhodné řešení ve spolupráci s přijímající organizací. Dle charakteru nedostatků jsou přijímána tato opatření: napomenutí (v případě nedbalosti), aktivity směřující k rozvoji potřebné dovednosti (např. účast na specifickém kurzu), přeřazení dobrovolníka na jiný typ činnosti, ukončení dobrovolnické služby bez náhrady, ukončení dobrovolnické služby s náhradou vynaložených nákladů.

Činnost dobrovolníků hodnotí proškolený pracovník přijímající organizace dílčí hodnocení formou měsíční zprávy, celkové hodnocení po skončení dobrovolné služby, poté, co bude služba úspěšně dokončena, vystaví organizace osvědčení o vykonané činnosti.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zpracovat projekt akreditace dobrovolnického programu v Centru pro rodinu Ráj v Pavlovicích u Přerova.

V teoretické části jsem nejdříve vyjasnila pojmy dobrovolník, dobrovolnictví, věnovala jsem se profesionalizaci dobrovolnictví podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, popsal roli neziskových organizací ve společnosti a důležitost fungování neziskových organizací v péči o rodinu. Z práce vyplynulo, že neziskové organizace poskytující služby pro rodiny mají ve společnosti své nezastupitelné místo.

Praktickou část jsem rozdělila na tři celky. V první části jsem se věnovala vzniku a historii dobrovolnictví v Centru pro rodinu Ráj. Zmínila jsem se o současném fungování organizace a o změnách, které nastaly s účinností nového občanského zákoníku. Ve druhé části jsem zhodnotila stav dobrovolnictví v organizaci. Z mého hodnocení vyplynulo, že největší nedostatky má organizace v nedostatečné evidenci dobrovolníků a v tom, že v organizaci chybí pracovní úvazek pro člověka, který by dobrovolnictví koordinoval. Profesionalizace podle zákona může přinést určitou míru systematizace, může pomoci zviditelnění organizace. Dobrovolnictví „na smlouvu“ je jedním z motivů dobrovolníků k dobrovolné činnosti. Mezi faktory udržující motivaci dobrovolníků se řadí i dobře fungující management.

Akreditace přinese organizaci vyšší administrativní zátěž, to může být vnímáno jako nevýhoda akreditace. Výhodou může být snadnější získání dobrovolníků, kteří kladou důraz na profesionální vedení. Akreditovaná organizace vytváří lepší podmínky pro dobrovolnickou činnost nezaměstnaných evidovaných na úřadu práce. To oceňují především matky po rodičovské dovolené hledající práci, které tvoří významnou skupinu účastníků navštěvujících programy Centra pro rodinu.

Ve třetí části jsem se věnovala návrhu konkrétního projektu, na jehož základě je možné provést akreditaci dobrovolnictví programu Letní přívěsnické tábory.

Při psaní bakalářské práce jsem se nepotýkala se žádnými většími problémy. Komunikace s vedoucí organizace, se zaměstnanci i samotnými dobrovolníky probíhala naprosto bez problémů a byla pro mne velmi přínosná.

V oblasti dobrovolnictví je dostatek kvalitní literatury. Dobrovolnictví je věnován časopis Sociální práce/Sociálna práca publikován v dubnu 2011, z něhož jsem také čerpala.

Mým přáním je, aby tato bakalářská práce byla nejen využitelným a uceleným dokumentem při akreditaci dobrovolnického programu v Centru pro rodinu Ráj, ale i

inspirací pro jiné neziskové organizace uvažující o akreditaci, neboť práce obsahuje cenné informace, které mohou posloužit při rozhodování a tomto důležitém kroku. Myslím, že se mi podařilo cíl práce naplnit. Chtěla bych, aby akreditace přispěla ke zkvalitnění práce s dobrovolníky a ke zviditelnění Centra pro rodinu Ráj nejen mezi dobrovolníky, ale i mezi širší veřejností. Akreditace dobrovolnického programu přispěje k podpoře a rozvoji kvalitních programů za pomoci profesionálně vedených dobrovolníků.

Seznam použitých zdrojů:

Literatura:

1. Bachman, P. (2012) *Transparentnost organizací občanské společnosti*. Hradec Králové: Gaudeamus
2. Časopis *Sociální práce/sociálna práca* 4/2011
3. Čepelka, O. (2003) *Průvodce neziskovým sektorem Evropské unie*. Liberec: Občanské sdružení Omega
4. Frič, P., Goulli, R. (2001) *Neziskový sektor v ČR*. Praha: Eurolex Bohemia, s.r.o. Praha
5. Frič, P., Pospíšilová, T. (2010) *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví na začátku 21. století*. Praha: Agnes, Hestia
6. Frič, P., Vávra, M. (2012) *Tři tváře komunitního dobrovolnictví*. Praha: Agnes, Hestia
7. Majdúchová, H. (2009) *Neziskové organizace*. Bratislava: Sprint dva
8. MPSV (2002) *Mezinárodní rok dobrovolníků*. Praha
9. Nešporová, O., Svobodová, K. (2006) *Nestátní sféra v oblasti podpory rodin a služeb pro rodiny*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí.
10. Skovajsa, M., a kol. (1974) *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál
11. Švrčinová, P. (2007). *Řízení neziskových organizací I. Projektové řízení*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě
12. *Výroční zpráva CPR Ráj Pavlovice u Přerova*. 2012

Elektronické zdroje:

1. Oblasti-dobrovolnictvi/druhy-dobrovolnictvi 2014 [on-line] Dostupné 10. 3.2014 z www.dobrovolnik.cz
2. Dobrovolnicka-sluzba [on-line] Dostupné 26.2.2014 z www.mvcr.cz
3. Ráj Pavlovice [on-line] Dostupné 8. 3. 2014 z www.raj-pavlovice.cz
4. Dobrovolnicka-sluzba- akreditace [on-line] Dostupné 28.3.2014 z www.mvcr.cz
5. www.vlada.cz [on-line] Dostupné 28. 3.2014 z www.vlada.cz
6. www.adra.cz [on-line] Dostupné 28. 3. 2014 z www.adra.cz
7. Management-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-a-paragrafy) [on-line] Dostupné 30. 11. 2014 z www.dobrovolnik.cz

8. Bílá, K., *Význam dobrovolnictví pro neziskové organizace*. Brno: 2008 [on-line]
Dostupné 15. 3. 2014 z http://is.muni.cz/th/100541/esf_b/text_prace.txt?lang=cs
9. Vajdová, 2005, *Česká občanská společnost 2004* [on line]. Dostupné 6.3.2015 z www.vlada.cz
10. Změny v legislativě pro nno [on line]. Dostupné 8.3.2015 z www.spiralis-os.cz
11. Frič, P., *Dílčí studie pro Koncepti politiky vlády vůči nestátním neziskovým organizacím*, 2014, [on line]. Dostupné 8. 3. 2015 z [ww.vláda.cz](http://ww.vlada.cz) 8.3.2015
12. Vrbovská, J., *Výhody a nevýhody akreditace pro Pečovatelskou službu Jeseník*. Olomouc: 2013 [on line] Dostupné 22.3. 2015 z <http://library.upol.cz/arl-upol/cs/csg/?repo=upolrepo&key=46200805556>

Zákony:

Občanský zákoník - č. 89/2012 Sb. V činném znění ke dni 1. 1. 2014

Zákon o nadacích a nadačních fondech. Zákon č. 227/1997 Sb. V účinném znění ke dni 1. 1. 1998.

Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. V účinném znění ke dni 28. 2. 2015

Seznam příloh:

Příloha č.1 - Dotazník pro dobrovolníky

Příloha č.2 – Formulář žádosti o akreditaci dobrovolnictví

Anotace

Bakalářská práce se zabývá návrhem akreditace dobrovolnického programu v neziskové organizaci Centrum pro rodinu Ráj Pavlovice u Přerova. V první části jsou vysvětleny pojmy jako například dobrovolník, dobrovolnická služba, dobrovolnická činnost, neziskové organizace. V druhé části je popsána organizace a její aktivity. Třetí část se zabývá návrhem akreditace dobrovolnického programu v organizaci. Jako metoda práce byla využita případová studie, studium dokumentů a dotazníkové šetření. Součástí bakalářské práce je vyplnění žádosti o akreditaci dobrovolnictví.

Klíčová slova: dobrovolník, dobrovolnictví, neziskové organizace, akreditace

Abstract

The bachelor thesis deals with a proposal for accreditation of volunteering programme in the non-profit organisation Centrum pro rodinu Ráj Pavlovice u Přerova. In the first part, there is an explanation of terms, e.g. volunteer, voluntary service, voluntary activity, non-profit organisations. In the second part, the organisation and its activities are described. The third part deals with the proposal for accreditation of volunteering programme in the organisation.

Research study, document research and questionnaires have been used as working methods. Completion of the application form for accreditation of the volunteering programme is a part of bachelor thesis.

Keywords: volunteer, volunteering, non-profit organisations, accreditation

Příloha č.1 Dotazník pro dobrovolníky

Dotazník pro dobrovolníky Centra pro rodinu Ráj o.s.

1. Jsem pohlavím
 - žena
 - muž
2. Můj věk
 - do 25 let
 - od 26 – 35 let
 - od 36 - 45 let
 - 46 let a více
3. Jak jste se dozvěděli o možnosti pracovat jako dobrovolník v Ráji?
 - Plakát nebo letáček
 - Web
 - Řekl/a mi to kamarád/kamarádka
 - Z médií(ze kterých?)
 - Od jiné organizace(jaké?)
 - Ze sociální sítě
 - Z jiné internetové stránky(které?)
 - Jinak (jak?)
4. Jak dlouho pracujete jako dobrovolník v Ráji?
5. Proč pracujete jako dobrovolník/ce?
 - Chci mít co na práci
 - Chci se setkávat s lidmi
 - Chci dosáhnout vlastního uspokojení z činnosti
 - Chci dokázat pomoci potřebným lidem
 - Chci získat nové zkušenosti
 - Chci rozvinout své dovednosti
6. Uvítali byste dobrovolnictví „na smlouvu“ ?
7. Jakému typu dobrovolné činnosti dáváte přednost?
 - chci pomáhat pravidelně
 - chci pomáhat při jednorázových akcích

- vyhovuje mi dlouhodobá spolupráce
- chci pomáhat jen občas

8. Vyhovuje Vám organizační zajištění programu?

Co by se na něm dalo zlepšit?

9. Jakých činností byste se jako dobrovolník/ce chtěl/a zúčastit?

- práce s dětmi
- pomoc při přípravě akcí, plesu apod.
- manuální práce (sečení trávy, malování, úklid apod.)
- pomoc jako virtuální dobrovolník (fotky, videa, pomoc při správě webu apod.)
- pomoc při propagaci Ráje (články do novin, roznos letáků a plakátů aj.)
- jiné (prosím napiš)

10. Co byste potřeboval(a) k lepšímu pocitu naplnění z Vaší dobrovolnické činnosti?

11. Jaké ohodnocení vaší práce by vás nejvíce potěšilo?

- ústní poděkování
- sleva na programy Ráje
- úhrada dopravy
- akce jen pro dobrovolníky – vzdělávací – poznávací výlet – zábava např. disko
- jiné (navrhni)

12. Jak hodnotíte spolupráci se zaměstnanci Ráje?

13. Vaše další připomínky, vzkazy, kritika, přání: Zde prosím napište vše co Vás jako dobrovolníky Ráje těší a také trápí.

Příloha č. 2 Formulář žádosti o akreditaci dobrovolnictví

MINISTERSTVO VNITRA
Odbor prevence kriminality
Nad Štolou 3
170 34 Praha 7
www.mvcr.cz

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Žádost o udělení akreditace vysílající organizaci v oblasti dobrovolnické služby

žádost je podávána na základě zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě
a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů

1. Žadatel

1.1) Název žadatele:
1.2) Právní forma: Veden v rejstříku:
1.3) IČ:
1.4) Adresa žadatele: www Telefon číslo datové schránky E-mail
1.5) Statutární orgány (jména): Způsob jednání statutárních orgánů:

1.6) Jméno osoby zodpovědné za akreditaci:
1.7) Přímé spojení na osobu zodpovědnou za akreditaci:
1.8) Datum a podpis statutárního nebo výkonného zástupce organizace, razítko organizace:
1.9) Datum a podpis osoby zodpovědné za akreditaci:

2. NÁLEŽITOSTI NUTNÉ K UDĚLENÍ AKREDITACE

2.1) Název a popis projektu nebo programu, ve kterém se žádá o udělení akreditace:
2.2) Jméno osoby zodpovědné za realizaci konkrétního projektu nebo programu dobrovolnické služby:
2.3) Přímé spojení na osobu zodpovědnou za realizaci konkrétního projektu nebo programu dobrovolnické služby:
2.4) Povaha dobrovolnické služby: (krátkodobá nebo dlouhodobá)
2.5) Oblast dobrovolnické služby: (oblast je vymezena v § 2 odst. 1 zákona o dobrovolnické službě)

2.6) Místo výkonu dobrovolnické služby:
2.7) Způsob přípravy dobrovolníků: (včetně uvedení jména a kvalifikační způsobilosti osob zodpovědných za přípravu, délky přípravy a další specifikace)
2.8) Možná rizika dobrovolnické služby: (zranění, majetková odpovědnost, fyzická náročnost, jazykové a další dovednosti)
2.9) Soupis předpokládaných nutných dokumentů pro výkon dobrovolnické služby podle její povahy: (např. výpis z rejstříku trestů, zdravotní potvrzení o způsobilosti, potvrzení o očkování apod.)
2.10) Způsob zajištění stravování:
2.11) Způsob zajištění ubytování:
2.12) Způsob zajištění dopravy:
2.13) Pracovní doba a doba odpočinku:
2.14) Předpokládané finanční výdaje na výběr, evidenci, přípravu a na samotnou účast dobrovolníků v projektu, programu dobrovolnické služby: (roční kalkulace)
2.15) Způsob finančního krytí dobrovolnických aktivit (vlastní finanční zdroje, granty, dotace – schválené, očekávané) - předpoklad: (dvouletá kalkulace)
2.16) Podmínky případného udělování kapesného dobrovolníkům: (viz. § 5 odst. 6 zákona o dobrovolnické službě)
2.17) Druhy pojištění (pojištění odpovědnosti za škodu na majetku nebo zdraví, pojištění zdravotní při vyslání do zahraničí, účast na důchodovém pojištění) a jeho předpokládané finanční krytí a smluvní zabezpečení:
2.18) Popis způsobu vyrovnání všech závazků dobrovolníka, pokud dobrovolnickou službu předčasně ukončí z jiných než zřetele hodných důvodů:
2.19) Způsob vedení evidence a databáze dobrovolníků:
2.20) Plán spolupráce s přijímajícími organizacemi:
2.21) Způsob kontroly a hodnocení činnosti dobrovolníků:

2.22) Způsob ověřování dodržování smluv uzavřených mezi vysílající a přijímající organizací:
2.23) Popis postupu v případě zániku organizace, včetně smluvního zajištění nástupnické organizace i s jejími kontaktními údaji:
2.24) Datum a podpis osoby zodpovědné za realizaci konkrétního projektu nebo programu dobrovolnické služby:

3. Přílohy

3.1) Zakládací listina, statut organizace, stanovy (kopie) – doloží pouze ty organizace, které nemají tyto informace zveřejněny ve veřejném rejstříku.

3.2) Doklad o přidělení Identifikačního čísla (kopie) – doloží pouze ty organizace, které nemají tyto informace zveřejněny ve veřejném rejstříku.

3.3) Výroční zprávy (pokud existují) za poslední 2 roky, pokud organizace existuje alespoň 2 roky, pokud existuje kratší dobu, tak výroční zprávu za dobu své existence. V případě opakované akreditace postačí připojit poslední výroční zprávu.

3.4) Účetní závěrky za poslední 2 roky, pokud organizace existuje alespoň 2 roky, pokud existuje kratší dobu, tak účetní závěrku za dobu své existence. Pokud se jedná o opakovanou akreditaci, postačí účetní uzávěrka z posledního roku.

3.5) Čestná prohlášení potvrzující, že:

- a) jsou-li dobrovolníci v pracovněprávním vztahu, služebním poměru, členském poměru nebo jsou-li žáky nebo studenty, vykonávají jako dobrovolníci dobrovolnickou službu mimo svůj pracovněprávní vztah, služební poměr, členský poměr, školní vzdělávání nebo studium (ve smyslu §3 odst. 3 zákona o dobrovolnické službě),
- b) je-li vysílající organizace zároveň organizací přijímající, pak dobrovolník vykonává dobrovolnickou službu mimo své povinnosti vyplývající z jeho členského poměru k vysílající organizaci a ani k ní nemá žádný jiný právní vztah (ve smyslu §4 odst. 3 zákona o dobrovolnické službě),
- c) bude-li organizace uzavírat smlouvy o výkonu dobrovolnické služby s dobrovolníky ve svůj prospěch, pak pouze na činnosti, na které jí byla udělena akreditace,
- d) dobrovolníci působící na území České republiky jsou starší 15 let a dobrovolníci působící v zahraničí jsou starší 18 let,
- e) organizace uzavře podle povahy dobrovolnické služby písemné smlouvy s dobrovolníkem (nebo jeho zákonným zástupcem) a přijímající organizací,
- f) dobrovolníci nebudou vykonávat dobrovolnickou službu u přijímajících organizací v rámci jejich podnikání
- g) organizace bude informovat dobrovolníky o možných rizicích, která jsou spojená s výkonem dobrovolnické služby a mohla by ohrozit život nebo zdraví dobrovolníka,

- h) pokud dojde ke změně právní formy v souvislosti s novým občanským zákoníkem, změně sídla, statutárních zástupců, osoby odpovědné za akreditaci, osoby odpovědné za realizaci dobrovolnické služby v akreditované vysílající organizaci, sdělí organizace do 1 měsíce tuto skutečnost písemnou formou kanceláři akreditační komise – Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality, oddělení dobrovolnické služby. Při změně osoby odpovědné za akreditaci organizace zašle kontakty (telefonický, adresu elektronické pošty, fax atd.), při změně osoby odpovědné za realizaci dobrovolnické služby organizace rovněž zašle kopie vzdělávacích dokladů nebo podepsaný profesní životopis.

3.6) Doklady o vzdělání osoby zodpovědné za realizaci dobrovolnické služby (kopie) anebo podepsaný profesní životopis.

3.7) Osvědčení o dosažení potřebné kvalifikace osob zodpovědných za přípravu dobrovolníků a za supervizi.

3.8) Vzory smluv - Smlouva o výkonu krátkodobé nebo dlouhodobé dobrovolnické služby mezi vysílající organizací a dobrovolníkem, smlouva/smlouvy mezi vysílající a přijímající organizací, smlouva s pojišťovnou obsahující konkrétní podmínky pojištění dobrovolníků tak, aby bylo zřejmé, že pojištění pokryje odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou dobrovolník při výkonu dobrovolnické služby způsobí sám nebo mu bude při výkonu dobrovolnické služby způsobena (§ 7 zákona o dobrovolnické službě). Vzory smluv obsahují povinné náležitosti vyplývající ze zákona o dobrovolnické službě, ostatní lze upravit dle konkrétních podmínek dobrovolnického programu/projektu.

Organizacím, které již mají udělenou akreditaci, doporučujeme doložit kopie již uzavřené smlouvy o pojištění, kopie všech smluv s přijímajícími organizacemi (existují-li) a kopie min. jedné smlouvy s dobrovolníkem o výkonu dlouhodobé a krátkodobé dobrovolnické služby.

3.9. Písemné prohlášení o veřejné prospěšnosti (ve smyslu §4 odst. 4 zákona o dobrovolnické službě).

3.10) Je-li vysílající organizace zároveň organizací přijímající, a její členové budou vykonávat dobrovolnickou službu, pak organizace doloží dokumenty, ve kterých jsou stanoveny povinnosti člena, pokud toto není uvedeno pouze v doložených či zveřejněných zakládacích listinách, statusu anebo stanovách organizace.